

11.SINIF 1. ÜNİTE DİN KÜLTÜRÜ DERS NOTLARI

VAROLUŞUN VE HAYATIN ANLAMI

- ✓ Allahü Teala ,meleklerine “Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım!”diye buyurmasından sonra ilk insan ve Peygamber olan Hz. Adem yaratılmıştır.
- ✓ Allahü Teala ,insanı diğer canlılardan farklı olarak akıl ve irade gücü vermiştir.İnsan akıl ile iyiyi ve kötüyü ayırt edebilecek bir güce sahip olmuştur.Akıl ve irade sahibi olan insanı Allahü Teâla yaptığı davranışlardan sorumlu tutacağını ifade etmiştir.
- ✓ Aklını ve iradesini kullanmaya başlayan insan “Ben niçin yaratıldım?Bu dünyaya geliş amacım nedir?Öldükten sora ne olacağım gibi soruları sormaya başlar.Bu sorularına doğru cevap alabilmek için evrendeki düzen ve uyumu gözler ve buradan bir cevaba ulaşmaya başlar.
- ✓ İnsanın yaratılış amacını ise Allahü Teâla Zariyat suresinin 56. Ayetinde”Ben cinleri ve insanları ancak bana kulluk etsinler diye yarattım” diye buyurmuştur. Mülk suresinin ikinci ayetinde ise Allahü Teâla ölümü ve hayatı yaratmasının nedeni olarak ise”İnsanlardan hangilerinin iyi amel işlediklerini görmek “olduğunu ifade etmiştir.

İnsan Niçin Yaratılmıştır ve Hayatın Anlamı Nedir?

- İnsanın bu dünyaya gelmesinin ve yaratılmasının en temel nedeni Allah’a kulluk borcunu yerine getirmektir.
- İnsan yaşadığı sürece Salih ameller yapmalı, faydalı ve güzel işlere yönelmelidir.
- Öldükten sonra yeni bir hayatın olduğuna ve bunlardan hesap vereceğine inan insan ruhen rahatlar ve mutlu olur.
- Ahiret inancı sayesinde insanlar birbirleri ile olan ilişkilerine dikkat ederler ve sorumluluk sahibi olurlar.Toplumda iyilik ve güzellikler artarken,hırsızlık,yalan ,gasp ve haksız kazanç gibi çirkinlikler azalır.

Ahiret İnancının İnsana ve Topluma Kazandırdığı Faydalar:

- ✓ Ahirete iman kişinin öldükten sonra yok olma ve çürüyüp gitme korkusunu ortadan kaldırır.
- ✓ Ahirete iman kişinin sorumluluk sahibi olmasını sağlar.

“Adem oğluna beş şeyin hesabı sorulmadan kıyamet gününde ayaklarını ileri atmasına izin verilmez.(o beş şunlardır:)Ömrünü nerede tükettin? Gençliğini nerede çürüttün? Malını nereden kazandın?Nereye sarf ettin? Öğrendiklerinle ne kadar amel ettin?”Hadis-i Şerif

- ✓ İnsanın bu dünya hayatının geçici olduğunu bildiği için az ile yetinmeyi öğrenir ve kanaat sahibi olur.
- ✓ Kişi yaptığı her işte Allah’ın rızasını gözetmeyi amaçlar.
- ✓ Toplumda yardımlaşma ve paylaşma duygusu artar.
- ✓ Kişi, erdemli ve ahlaklı bir hayat yaşamaya çalışır.

- ✓ Kişinin kendi akıbeti ile ilgili sorularına cevap vermesine fayda sağlar
- ✓ Birey, görev ve sorumluluklarını yerine getirme konusunda daha özenli olur.
- ✓ İnsanlara ve çevresine kötülük yapmaktan kaçınır.

İslam'a göre kişi dünya ahiret arasında denge gözetmelidir. Hiç ölmeyecekmiş gibi dünya için ,yarın ölecekmiş gibi de ahiret için çalışmalıdır.

Kur'an'da "Allah'ın sana verdiği (maldan harcıyı)ahiret yurdunu ara.Dünyadan nasibini de unutma."(kasas suresi,77.ayet)

AHİRET ALEMİ

- Ahirete inanmak, imanın altı şartından olup bütün semavi dinlerde vurgulanan ortak ilkelerden birisidir.
- Ahiretin kelime anlamı "son" demektir.
- Kıyametin kopmasıyla dünya hayatından sonra başlayacak olan sonsuza kadar devam edecek ölüm sonrası hayattır.
- Ahiret varlığı kur'an-ı kerim ve hadislere dayanmaktadır."Ey iman edenler!Allah'a, peygambere ,peygamberine indirdiği kitaba ve daha önce indirdiği kitaba iman edin. Kim Allah'ı, meleklerini ve ahiret gününü inkar ederse derin bir sapıklığa düşmüş olur."(Nisâ suresi,136. ayet)
- Peygamber Efendimiz bir hadisinde "İman nedir?" sorusuna şu cevabı vermiştir."İman!Allah'a,meleklerine,kitaplarına,peygamberlerine,ahiret gününe,hayrı ve şerriyle kadere inanmandır."(Hadis-i Şerif)
- Ahiret'e iman "**ilahi adalet**"ilkesinin bir sonucudur."Kim zerre miktarı iyilik yaparsa onu görecektir. Kim de zerre miktarı kötülük yaparsa onu görecektir."(Zilzal suresi,7-8.ayet)
- Peygamberimizin insanların en akıllısının ölümü unutmayan ve ona hazırlıklı bulunan kimse olduğunu ifade etmiştir.
- Ahiret'e iman gayba ait bir konudur.Kişi aklını kullanarak bu alanı kavrayamaz."Sizi cansız(henüz yok)iken sizi diriltten(dünyaya getiren)Allah'ı nasıl inkar ediyorsunuz? Sonra sizleri öldürecek, sonra yine diriltecektir.En sonunda o'na döndürüleceksiniz"(Bakara suresi,28.ayet)
- İnsan yaratılış amacını bilerek yaşmalıdır.Allah,kur'an'da insanı dünya hayatının geçiciliği konusunda uyarılmış,dünya hayatın amacının ahireti hazırlamak olduğunu belirtmiştir." Bu dünya hayatı sadece bir eğlenceden, bir oyundan ibarettir.Ahiret yurduna gelince,işte asıl yaşama odur.Keşke bilmiş olsalardı"(Ankebut suresi,64.ayet)

AHİRET HAYATININ AŞAMALARI

Ölüm(Ecel)- Kabir Hayatı(Berzah)- Kıyametin Kopması(1.Sura Üfleme) - Yeniden Diriliş(Ba's ,2.Sura Üfleme) - Mahşerde Toplanma (Haşir) - Hesaba Çekilme(Mizan)- Amel Defteri Dağıtılması – Sırat Köprüsü – Cennet ve Cehennem

1)ÖLÜM(ECEL):Allahü Teâla tarafından takdir edilen ömrün bitiş anına denir.

- ✓ İnsan ruh ve bedenden oluşan bir canlıdır.Ruh bedenden ayrıldığı zaman insan için kaçınılmaz bir gerçek olan ölüm meydana gelir.

- ✓ Kişi ecelinin ne zaman olduğunu bilemez, ecelini öne alamaz veya geciktiremez.
- ✓ Allahü Teala ,ölümü yaratmasının temel nedenini ,”İnsanlardan hangisinin güzel amel işlediklerini tespit etmek ,onları imtihana tutmak” olarak ifade etmiştir.
- ✓ ”Her canlı ölümü tadacaktır.Sonra bize döndürüleceksiniz.”(Ankebut suresi,57.ayet)
- ✓ Peygamberimizin insanların en akıllısının ölüme hazırlıklı olan kişi olduğunu ifade eder.

Sadaka-i Cariye:Öldükten sonra amel defterimize sevap yazdıran sadakadır.Cami,çeşme,yol yapmak gibi insanlara faydası dokunan her çeşit iyi şeylerdir.”İnsan ölünce amel defteri kapanır.Ancak ardından şu üç şeyi bırakanlar hariç;Sadaka-i Cariye,faydalı ilim ve kendisine dua eden salih evlat”

2)KABİR HAYAT(BERZAH):Berzah iki şey arasında set ,perde ve engel demektir.

- ✓ Ölümle başlayıp tekrar dirilme zamanına kadar sürecek ara döneme denir.
- ✓ Kabir hayatı,Kur’an-ı kerim’de şöyle ifade edilmiştir:”Nihayet onun canını aldı ve kabre koydu.Sonra dilediği bir vakitte onu yeniden diriltecektir.(Abese suresi,21,22 ayetler)
- ✓ Kişi öldükten sonra kabre konur.Kişi ,kabirde yeniden dirilişin olacağı güne kadar bekler.Kabirde **Münker** ve **Nekir** isimli iki melek gelerek ona bazı sorular sorar.Kişi bu sorulara cevap verirse Peygamberimizin ifadesi ile kabri cennet bahçelerinden bir bahçe olur, Eğer sorulara cevap vermezse kabri cehennem çukurlarından bir çukur olur.

3)KIYAMET(1.SURA ÜFLENME):

- ✓ Kıyamet ,kelime anlamı kalkma, doğrulama, dikilme , ayaklanma anlamlarına gelir.
- ✓ İsrail isimli melek sura birinci defa üflemesi sonucunda evrendeki düzenin bozularak dünya hayatının son bulup her şeyin yok olmasına **kıyamet** denir.
- ✓ ”Surâ bir defa üfürülünce ,yeryüzü ve dağlar kaldırılıp birbirine çarpıtılınca işte o gün olacak olmuş(kıyamet kopmuştur.”(Hakka suresi,13-15. Ayetler)

4)YENİDEN DİRİLİŞ (BA’S ,2.SURA ÜFLEME):

- ✓ Ba’s ,kelime anlamı Diriltme ,uykudan uyandırma, canlandırma, topraktan çıkarma anlamına gelir.
- ✓ İsrail’in sura ikinci kez üflemesiyle ilk insandan itibaren yeryüzünde yaşamış ne kadar canlı varsa Allah tarafından yeniden diriltmeleri demektir.
- ✓ ”Sura üflenir ve Allah’ın dilediği kimseler dışında göklerdeki herkes ve yerdeki her kes ölür.Sonra ona bir daha üflenir,bir de bakarsın onlar kalmış bekliyolar.”(Zümer suresi,68 ayet)
- ❖ Kıyametin ne zaman kopacağını sadece Allah bilir.

Sana kıyametin ne zaman gelip çatacağını sorular.De ki: Onun vaktini ondan başkası açıklayamaz.”(A’râf suresi,187. Ayet)

5)HAŞİR(MAŞŞER MEYDANINDA TOPLANMA):

- ✓ Haşir kavramı sözlükte toplanma,bir araya gelme anlamlarına gelir.

- ✓ Yeniden diriltilen tüm canlıların mahşer ismi verilen büyük bir meydana hesaba çekilmek için toplanmalarına **Haşir** denir.Toplanılacak yere **Mahşer** denir.
- ✓ "Andolsun, ölseniz de öldürülse de Allah'ın huzurunda toplanacaksınız."(Âl-i İmran suresi,158.ayet)

6)HESABA ÇEKİLME (MİZAN):

- ✓ Mahşer meydanında insanlara amel defterleri dağıtılarak dünyada iken yaptıkları bildirilir.Amel defteri sağdan verilenlere **Ashab-ı Yemin** Soldan ve arkadan verilenlere **Ashab-ı Şimâl** denir.
- ✓ **Mizan**:Kavramın sözlükte ölçü aleti,terazi,tartı anlamlarına gelir.
- ✓ Ahirette insanların günah ve sevaplarının, iyilik ve kötülüklerinin tartılacağı manevi terazi demektir.
- ✓ "Artık kimin tartıları ağır gelirse işte onlar, kurtuluşa erenlerin ta kendileridir. Kimlerin de tartıları hafif gelirse işte onlar da kendilerini ziyana uğratanların ta kendileridir. Onlar, cehennemde ebedi kalacaklardır."(Mü'min suresi,102-103.ayetler.)

7)CENNET VE CEHENNEM:

- ❖ Ameller tartılıp ,cennet ve cehennemliklerin belli olmasından sonra tüm insanlar cehennem üzerine kurulu olduğu rivayet edilen sırat köprüsünden geçerler.
- ❖ Sevabı günahından çok olanlar köprüyü geçerek cennete ve kevser havuzuna ulaşırlar.Günahı çok olanlar bu köprüyü geçemeyerek düşerler ve cehenneme giderler.

SIRAT:Sözlük anlamı yol demektir.

- ❖ Cehennem üzerinde kurulu olduğu rivayet edilen ,insanların hesap ve mizandan sonra geçeceği ,günahkar kulların geçerken üstünden düşeceği ,cennetlik kulların ise hızlı bir şekilde geçip kevser'e kavuşacağı ,kıldan ince kılıçtan keskin olarak bilinen bir köprüdür.

CENNET:Sözlük anlamı "ağaçlarla örtülü olan bahçe"demektir.

- ❖ Müminlerin ebedi olarak kalacakları ve her çeşit nimete ulaşabilecekleri ahiret yurdudur.
- ❖ "İman edip salih ameller işleyenler ise cennetliklerdir.Onlar orada ebedi kalacaklardır."(Bakara suresi,82. ayet)
- ❖ **Kur'an'da cennetin isimleri:**

- Dârü'l Mukâme	-Darus's Selam
-Adın	-Karar
-Me'vâ	-Naim
-Huld	-Firdevs

CEHENNEM:Sözlük anlamı "Derin kuyu" demektir.

- ❖ Kafirlerin sürekli olarak kalacakları,Mü'minlerin ise günahlarını çekinceye kadar kalacakları ahiret yurdudur.
- ❖ Peygamberimiz bu dünya hayatının geçici olduğunu sık sık vurgulamış kalıcı olan yerin ahiret olduğunu ifade etmiştir.

- ❖ Kişiyeye düşen" Dünyaı ahiretin tarlası" gibi görüp kalıcı ameller yapmaya çalışmaktır.
- ❖ **Kur'anda cehennemın isimleri:** -Câhim - Hutame
-Haviye -Sair
-Lezâ -Sakar

"(Resulüm) İnkâr edenlere de ki; Yakında mağlup olacaksınız ve cehenneme sürüleceksiniz. Orası kalınacak ne kötü bir yerdir.!"(Âl-i İmran suresi,12 ayet)

AHİRETE UĞURLAMA

Ölen Bir Kişinin Yapılması Gerekenler:

1. Vasiyetini yerine getirip, borcunu ödemek
2. Yıkama(Gasil)
3. Teçhiz ve Tekfin(kefenleme)
4. Namazını kılma(Cenaze Namazı)
5. Kabristana Taşıma
6. Kur'an okuma
7. Dua etme ve Hayır Yapma

ÖLEN KİŞİNİN VASİYET VE BORÇLARI

- Kişi vefat etmeden eğer kendisinden sonra yapılmasını istediği şeyler varsa bunları yas yazılı veya sözlü olarak yakınlarına iletir.
- Vasiyetin yerine getirilebilmesi için "meşru" istekler olmalıdır.

"Sizden birinize ölüm gelip çattığı zaman ,eğer geride bir hayır(mal) bırakmışsa anaya,babaya ve yakın akrabaya meşru bir tarzda vasiyette bulunması-Allah'a karşı gelmekten sakınanlar üzerinde bir hak olarak size farz kılındı."(Bakara suresi,180 . ayet)

- Ölen kişinin borçları varsa bunlar eğer kendi malı varsa ondan ödenir.Eğer kendisi bir para veya mal bırakmamışsa kişinin ahirete kul hakkı ile gitmemesi için varisleri tarafından borçları ödenmelidir.

"Allah katında yasaklanan büyük günahlardan sonra en büyük günah,kişinin ödeyecek mal bırakmadan ,borçlu olduğu halde Allah'ın huzruna çıkmasıdır.

- Kişi ölmeden önce malının bir kısmını bir hayır kurumuna vb. yerlere vasiyet edebilir.Ancak bu vasiye konu olan miktarın ,**malın üçte birini aşmaması** gerekir.

TEÇHİZ VE TEKFİN

TEÇHİZ:"Hazırlamak, donatmak ,geline çeyiz hazırlamak" anlamına gelir.

- ✓ Vefat eden kişinin yıkanması,kefenlenmesi ,tabuta konulup kabre taşınması ve kabre konulmasına kadar yapılması gereken şeylerin tamamına verilen isimdir.

TEKFİN: Kefenlemek anlamına gelir. Ölen kişinin baştan ayağa beyaz bez ile usulüne göre sarılması ,kefenlenmesi demektir.

“Kim bir ölüyü yıkar,onu kefenler,kefenine güzel koku sürer,cenazesini taşır,cenaze namazını kılar ve ölüde gördüğü olumsuz şeyleri başkalarına anlatmazsa anasından doğduğu gibi günahlarından arınmış olur.”Hadis-i Şerif

- ❖ Dinimize göre Şehitler yıkanmaz ve kefenlenmez,şehit oldukları elbiselerle defnedilirler. Onların şehit oldukları elbise kefen yerine geçer.Şehitlerin cenaze namazı ise kılınır.

CENAZE NAMAZI

- ✓ Cenaze namazı, **farz-ı kifaye** bri namazdır.

Farz-ı Kifaye:Bir grup Müslüman tarafından yerine getirilirse diğer Müslümanlardan sorumluluk kalkan farzdır.

- ✓ Bu namazın rüku ve secdesi yoktur.Dua niteliği taşır.

Cenaze Namazının kılınışı ;Ölen kişinin kadın veya erkek olduğu belirtilerek cenaze namazına niyet edilir.Sonra “ Allahü ekber”denilerek tekbir alınır.Erkekler,ellerini kulak hizasına kadar kaldırıp göbük hizasında bağlarlar.Kadınlar ise ellerini omuz hizasına kadar kaldırıp göğüsleri üzerine bağlarlar.

- ✓ İmam ve cemaat “Ve celle senâük” ifadesiyle birlikte Sübhâneke duasını sessizce okur.Sonra tekrar eller kaldırılmadan tekbir alınır.Allahümme salli ve Allahümme Barik duaları okunur.Üçüncü kez tekbir alınarak cenaze duası okunur.Bu duayı bilmeyenler Rabbenâ dualarını okuyabilirler.Son kez dördüncü tekbir alınır.Bu tekbirin ardından hiçbir şey okunmayıp önce sağa sonra sola selam verilerek cenaze namazı tamamlanır.
- ✓ Cenaze namazı kılındıktan sonra cemaatten ,ölen kişiye haklarını helal edip etmedikleri sorulur ve ölen Müslüman’ın ruhuına fatiha okunur.Cenaze kabristana götürülerek defnedilir.
- ❖ Peygamberimiz Müslüman’ın Müslüman üzerinde beş hakı olduğunu ifade etmiştir;

“Müslümanın Müslüman üstündeki hakkı beştir.Selamını almak,hasta ziyaretine gitmek,cenazesine katılmak,davetini icabet etmek,aksırana Allah’tan rahmet dilemek.”

TAZİYE

- ✓ Ölen kişinin yakınlarına başsalığı ve sabır dilemek,onları teselli edici sözler söylemek ,ölünün yakınlarının üzüntüsünü paylaşmak ve hafifletmeye çalışmaktadır.
- ✓ Ölen kişinin yakınlarına taziyede bulunmak sünnettir.

“Bir mümin ,musibete uğrayan (cenazesi olan)din kardeşine taziyede bulunursa Allah,kıyamet gününde ona keramet elbiselerinden giydirir.”(Hadi-i Şerif)

KUR’AN OKUMAK

- ✓ Kur’an okumak aynı zamanda bir ibadettir.Peygamber Efendimizin sünnetidir.
- ✓ Müslümanlar,ölen yakınlarını defnettikten sonra onun mezarı başında kur’an okurlar.

“Ölülerinize Yasin suresini okuyunuz.”(Hadis-, Şerif)

DUA ETMEK VE HAYIR YAPMAK

- ✓ Dua ,insan ile Allah arasında özel bir iletişim yoludur.
- ✓ Peygamber Efendimiz sık sık dua etmiş,bizlerde dua etmeye yönlendirmiştir.
- ✓ Dua hem ibadet hem de Peygamber Efendimizin sünnetidir.

Peygamber Efendimiz bir hadisinde “Dua ibadetin özüdür.”buyurmuştur.

- ✓ Ölmüşlerimiz için yapabileceğimiz güzel davranışlardan biri de onlar adına hayır yapmaktır.Ölen kişinin amel defteri kapanır.Ancak peygamberimizin bildirdiğine göre üç kişinin amel defteri kapanmaz:1.Kendisine dua eden salih evlat yetiştirenlerin,2.Faydalı ilim bırakanların,3.Sadaka-i cariye sahiplerinin.

Hakk’a Yürümek:Alevilik-Bektaşilik’te ölen kişi için “Hakk’a yürüdü”ifadesi kullanılır.

- ✓ Ölümü ,Hakk ile bir kavuşma ifade ettikleri için Cenaze Merasimlerine Hakk’a Yürüme/Uğurlama Erkanı olarak ifade ederler.

Dardan İndirme Cemi:Ölen kişi için 7. Veya 40. Gününde Dardan indirme Cemi yapılır.Ve burada insanlardan ölen kişi için helallik istenir.Ölen kişinin ruhunun bu şekilde sıkıntıdan kurtarıldığına inanılır.

KUR’AN’DAN MESAJLAR:BAKARA SURESİ 153-157 .AYETLER: